

ЛЕКСІЧНЫЯ І СТЫЛІСТЫЧНЫЯ СРОДКІ ЎЗМАЦНЕННЯ АТРАКЦЫІ Ў ПРАФЕСІЙНАЙ МЫТНАЙ ЛЕКСІЦЫ

А.А. Язбек

выкладчык кафедры замежных моў

Беларускі дзяржаўны педагагічны ўніверсітэт імя Максіма Танка, г. Мінск

lenayazbik@gmail.com

У артыкуле на матэрыяле выбаркі з тэкстаў афіцыйнага сайта Сусветнай мытнай арганізацыі аналізуюцца лексічныя сродкі выразнасці, што ўжываюцца з мэтай надання экспрэсіўнасці інфармацыі, якая перадаецца ў прафесійных тэкстах галіновых выданняў і павышэння яе ўздзеяння на адрасатаў, ўзмацнення атракцыі да інфармацыі, змешчанай у артыкулах «WCO news». Вынікі даследавання паказалі, што адным з асноўных лексічных сродкаў ўзмацнення атракцыі ў прафесійнай мытнай лексіцы можна лічыць эпітэт і метафару, адзначаецца ўжыванне фразеалагізмаў, але пажадана пазбягаць празмернай эмацыянальнасці, таму што неабходна паказаць дзелавы характар выданняў, нацэленасць на вынік і сур'ёзнае стаўленне да змешчанай інфармацыі.

Ключавыя словы: лексічныя сродкі выразнасці; стылістычныя сродкі выразнасці; мытныя тэксты; прафесійная лексіка; уплыў.

ЛЕКСИЧЕСКИЕ И СТИЛИСТИЧЕСКИЕ СРЕДСТВА УСИЛЕНИЯ АТТРАКЦИИ В ПРОФЕССИОНАЛЬНОЙ ТАМОЖЕННОЙ ЛЕКСИКЕ

Е.А. Язбек

преподаватель кафедры иностранных языков

Белорусский государственный педагогический университет имени Максима Танка

lenayazbik@gmail.com

В статье на материале выборки из текстов официального сайта Всемирной таможенной организации анализируются лексические средства выразительности, применяемые с целью придания экспрессивности информации, передаваемой в профессиональных текстах отраслевых изданий и повышения ее воздействия на адресатов, усиления аттракции к информации, содержащейся в статьях «WCO news». Результаты исследования показали, что одним из основных лексических средств усиления аттракции в профессиональной таможенной лексике можно считать эпитет и метафору, отмечается употребление фразеологизмов, но желательно избегать чрезмерной эмоциональности, потому что необходимо показать деловой характер изданий, нацеленность на результат и серьезное отношение к помещенной (размещенной) информации.

Ключевые слова: лексические средства выразительности; стилистические средства выразительности; таможенные тексты; профессиональная лексика; влияние.

LEXICAL AND STYLISTIC MEANS OF ENHANCING ATTRACTION IN PROFESSIONAL CUSTOMS VOCABULARY

A.A. Yazbek

Lecturer of the Department of Foreign Languages

Belarusian State Pedagogical University named after Maxim Tank, Minsk

lenayazbik@gmail.com

The article analyzes the lexical means of expression used to increase the expressiveness of information transmitted in professional texts of industry publications on the materials of samples from "WCO News" and its impact on recipients, enhance the attraction to the information contained in the articles of "WCO news". The results of the study showed that one of the main lexical means of enhancing attraction in professional customs vocabulary can be considered epithet and metaphor, the use of phraseological expressions is noted, but it is desirable to avoid

excessive emotionality, because it is necessary to show the business nature, focus on the result and serious attitude to the information placed.

Keywords: lexical means of expression; stylistic means of expression; customs texts; professional vocabulary; influence.

Вывучэнне іншамоўнай прафесійнай мытнай лексікі адбываецца на базе тэкстаў прафесійнай тэматыкі. Найбольш актуальныя тэксты мытных дакументаў і артыкулаў можна знайсці ў сродках масавай інфармацыі (СМІ) і на сайце Сусветнай мытнай арганізацыі (СМА). Тэкст – гэта не толькі пісьмовая мова, мы таксама выкарыстоўваем тэкст пры зносінах, таму пры вывучэнні прафесійнай лексікі павінны звярнуць увагу не толькі на пісьмовы тэкст, але і ўвогуле на прафесійны дыскурс. У сучаснай лінгвістыцы асаблівая ўвага надаецца даследаванню прафесійнага дыскурсу [1; 2; 3].

Аб'ектам гэтага даследавання з'яўляюцца загалюкі артыкулаў прафесійнага друкаванага часопіса СМА «WCO News». Падобнае даследаванне магчыма, таму што, на думку некаторых навукоўцаў, заглавак з'яўляецца разнавіднасцю тэксту і мае большасць тэкстаўтваральных катэгорый [4]. Асаблівая роля ў пісьмовым дыскурсе СМІ належыць загалюкам артыкулаў. Ва ўмовах пастаяннага цэйтноту чытачы вымушаны ацэньваць актуальнасць і значнасць інфармацыі артыкула па загалюку. Таму аўтары павінны зрабіць назву як мага больш інфарматыўнай і атракцыйнай для таго, каб прыцягнуць увагу большага кола чытачоў.

Мы даследуем друкаванае выданне «WCO News», арыентаванае на масавага чытача, мэтай якога з'яўляецца інфармаванне адрасата, таму можам лічыць дадзены тып дыскурса дыскурсам СМІ. Аўтарамі і чытачамі артыкулаў з'яўляюцца супрацоўнікі мытнай службы і СМА, у артыкулах разглядаюцца выключна мытныя тэмы, неабходныя для зладжанай дзейнасці мытных органаў і арганізацый, звязаных з імі. Такім чынам, дадзены від дыскурсу з'яўляецца адначасова афіцыйна-дзелавым і прафесійным і выкарыстоўвае прафесійную лексіку.

Прадметам даследавання сталі разнастайныя лексічныя і стылістычныя сродкі выразнасці ў назвах артыкулаў мытнай прэсы. Мяркуем, што аўтары артыкулаў у прафесійных мытных часопісах аддаюць перавагу лагічным загалюкам, ахвяруючы вобразнасцю дзеля інфармацыйнага зместу, улічваючы канкрэтыку адрасантаў прафесійнага мытнага дыскурсу. У гэтым даследаванні, мы хацелі даведацца, як часта і якімі лексічнымі і стылістычнымі сродкамі карыстаюцца аўтары артыкулаў для ўзмацнення вобразнасці і атракцыйнасці загалюкаў.

Даследаванне паказала, што большасць загалюкаў з'яўляюцца выключна інфарматыўнымі і ніякія лексічныя або стылістычныя прыёмы ў іх не выкарыстоўваюцца. Толькі ў дзесяці працэнтаў выпадкаў аўтары ўжываюць сродкі лексічнай і стылістычнай экспрэсіўнасці.

Самым папулярным стылістычным сродкам у даследаваным матэрыяле з'яўляецца эпітэт. З пункту гледжання семантыкі эпітэты можна падзяліць на некалькі груп: навізна, сучаснасць, інавацыя; важнасць; сусветнасць, глабальнасць; поспех.

Даследчыкі звяртаюць увагу на эпітэты з яркімі станоўчымі канатацыямі. Аднак эпітэты з нейтральным значэннем таксама маюць важную ролю ў стварэнні пэўнай атмасферы макратэксту ўсёй публікацыі. Яны пазбаўлены эмацыянальнага кампанента, але менавіта яны надаюць загалюку афіцыйнае гучанне, называюць сферы дзейнасці альбо праблемы, вырашэннем якіх займаюцца мытныя органы розных краін сусвету. Менавіта такія эпітэты паказваюць чытачам, што мытня выконвае сваю штодзённую працу: Protecting importers' information while improving Customs control [5]. 'Абарона інфармацыі імпарцёраў пры паляпшэнні мытнага кантролю'.

Шырокае распаўсюджанне атрымалі семы «навізна, сучаснасць, інавацыя»: New e-learning courses on AOE validation available to Customs and trade professionals [5]. 'Новы курс электроннага навучання па валідацыі УЭА даступны для спецыялістаў мытнага гандлю'.

Эпітэты з самай «важнасць» вельмі разнастайныя: This data exploitation approach is also accompanied by action in the fields of data governance, essential in order to “urbanize” the data layer of the information systems and make the data accessible, and of the in-housing of competencies [5]. 'Гэты падыход да выкарыстання дадзеных таксама суправаджаецца дзеяннямі ў галіне кіравання

дадзенымі, важнымі для «ўрбанізацыі» пласта дадзеных у інфармацыйных сістэмах і забеспячэння даступнасці дадзеных, а таксама ў галіне размяшчэння кампетэнцый».

Сема «сусветнасць, глабальнасць» пазітыўна ўплывае на імідж СМА як арганізацыі, якая кантралюе і каардынуе гэтыя працэсы: Operation Cosmo – the first ever global WCO operation on strategic goods [6]. 'Аперацыя «Косма» – першая ў гісторыі глабальная аперацыя СМА па стратэгічных таварах».

Значнай з'яўляецца група эпітэтаў з семай «поспех»: Responsibilities and accountabilities need to be well established and to ensure the successful implementation of ICT projects through informed decision-making [7]. 'Адказнасць і падсправаздачнасць павінны быць дакладна вызначаны і забяспечваць паспяховую рэалізацыю праектаў ІКТ шляхам прыняцця абгрунтаваных рашэнняў'. Гэтыя эпітэты не толькі ствараюць ва ўспрыманні чытача пазітыўны вобраз СМА і нацыянальных мытных арганізацый, але і паказваюць іх перавагу над іншымі арганізацыямі і службамі.

Другім па папулярнасці стылістычным прыёмам у нашым матэрыяле з'яўляецца метафара. Разгледзім ужыванне метафары на прыкладзе нейтральнага дзеяслова «start» 'пачынаць', замест якога вельмі часта ўжываюцца дзеясловы «launch», «roll out»: More WCO tools to assist revenue collection to be launched soon [8]. 'Неўзабаве будуць запушчаны новыя інструменты СМА для садзейнічання збору даходаў»; COMESA begins to roll out its simplified trade regime. 'COMESA пачынае ўкараняць спрошчаны рэжым гандлю'. Гэтыя дзеясловы апісваюць маштаб і хуткасць працэсаў лепш, чым нейтральны дзеяслоў «пачынаць».

Не менш яркія метафары выкарыстоўваюць аўтары для стварэння пазітыўнага іміджу СМА: WCO Capacity Building Committee produces a powerhouse of ideas. 'Камітэт СМА па нарошчванню патэнцыялу стварае магутны зарад ідэй»; Second WCO Global AEO Conference under the spotlight. 'У цэнтры ўвагі Другая Сусветная канферэнцыя СМА па УЭА»; WCO Integrity Sub-Committee: all the highlights from its annual session. 'Падкамітэт па добрасумленнасці СМА: усе асноўныя моманты штогадовай сесіі».

Праблемы, з якімі сутыкаецца мытная служба, таксама паказаны ў загаловах з дапамогай яркіх метафар: барацьба з наркотыкамі: News from the drug front. 'Навіны з наркафаронта»; кантрабанда культурных каштоўнасцяў: Customs and Cultural property: keeping heritage criminals at bay. 'Мытня і культурныя каштоўнасці: трымаем злачынцаў у цуглях»; кантрабанда тытуню: WHO Protocol against illicit trade in tobacco products on the horizon. 'На гарызонце пратакол СAAЗ аб супрацьдзеянні незаконнаму гандлю тытунёвымі вырабамі»; кантрабанда радыеактыўных рэчываў: Defeating nuclear threats. 'Наносім паражэнне радыеактыўнай пагрозе»; садзейнічанне развіццю гандлю: Revitalizing trade. 'Ажыўляем гандаль»; барацьба з нелегальным гандлем: Korea examines informal Fund transfer systems to crack down on illicit trade. 'Карэя аналізуе пераводы сродкаў фізічнымі асобамі, закручваючы гайкі ў барацьбе з чорным рынкам».

Сярод сродкаў узмацнення атракцыі ў даследаваных намі загаловах «WCO news» фразеалагізмы займаюць апошняе месца, у большасці выпадкаў аўтары выкарыстоўваюць трансфармаваныя фразеалагічныя выразы. Для прыцягнення ўвагі чытача яны больш эфектыўныя: дадатковая інфармацыя павышае інфарматыўнасць, а сам фразеалагізм узмацняе атрактыўны патэнцыял загалова: Algeria takes a candid look at its performance measurement system. 'Алжыр кідае сумленны погляд на абмен інфармацыяй».

З семантычнага пункту гледжання загаловкі з фразеалагізмамі можна падзяліць на дзве групы: сферы дзейнасці мытні і яе развіццё; праблемы мытні. Загаловкі, якія адносяцца да сферы дзейнасці і развіцця мытні: Not even astronauts can escape the long arm of Customs. 'У мытні доўгія рукі – нават касманаўтам не сысці»; Tunisia puts the finishing touches to its Customs training reforms with the support of Swiss Customs. 'Туніс наносіць фінальныя штрыхі на мытныя рэформы з дапамогай Швейцарскай мытні»; WCO puts risk management under the microscope. 'СМА вывучае сістэму кіравання рызыкамі пад мікраскопам». Прыклады загаловаў, якія акрэсліваюць праблемы мытні: Customs and counterfeiting taking the fight to the front line. 'Мытня і кантрафакт – выносім

барацьбу на перадаваю»; C-TRAT event draws record numbers. 'Сустрэча прадстаўнікоў мытна-гандлёвага партнёрства ў барацьбе з тэрарызмам пабіла рэкорд па колькасці ўдзельнікаў'.

Праведзенае даследаванне дазваляе зрабіць наступныя высновы: пераважная большасць загалюкаў не ўтрымлівае ніякіх лексічных або стылістычных прыёмаў узмацнення атракцыі. Мэтай друкаваных выданняў СМА з'яўляецца інфармаванне яе супрацоўнікаў і звычайных чытачоў пра дзейнасць мытнай службы. Найбольш распаўсюджаным сродкам стылістычнай выразнасці з'яўляюцца эпітэты, абсалютная большасць якіх мае станоўчую канатацыю. Яны ўзмацняюць атракцыю загалюка, маюць комплекснае ўздзеянне на чытача праз станоўчую канатацыю. Адзіным сродкам лексічнай выразнасці ў нашым матэрыяле з'яўляюцца трансфармаваныя фразеалагічныя адзінкі.

Трэба пазбягаць празмернай эмацыянальнасці, таму што неабходна паказаць дзелавы характар выдання, нацэленасць на вынік, сур'ёзнае стаўленне да змешчанай інфармацыі.

Библиографический список:

1. Сальникова, Н.В. Национально-культурная риторика политического дискурса (на материале публичных выступлений Р. Рейгана и М.С. Горбачева) : автореф. дис. ... канд. филол. наук / Н.В. Сальникова. – Ставрополь, 2011. – 21 с.
2. Тарасенко, Т.П. Религиозная концептосфера художественного дискурса В.И. Даля / Т.П. Тарасенко // Филологические науки. Вопросы теории и практики. – 2017. – № 5 (71). Ч. 1. – С. 154–158.
3. Филиппова, М.А. Языковая специфика рекламного дискурса / М.А. Филиппова // Молодой ученый. – 2016. – № 28. – С. 1033–1036.
4. Малярчук-Прошина, У.О. Специфика заголовков современной массовой прессы (на примере издания «Комсомольская правда») [Электронный ресурс] / У.О. Малярчук-Прошина. – Режим доступа: <https://cyberleninka.ru/article/n/spetsifika-zagolovkov-sovremennoy-massovoypressy-na-primere-izdaniya-komsomolskaya-pravda>. – Дата доступа: 24.02.2023.
5. Protecting importers' information while improving Customs controls // WCO News [Electronic resource]. – Mode of access: <https://mag.wcoomd.org/magazine/98-issue-2-2022/protecting-info-improving-controls/>. – Date of access: 23.02.2023.
6. Operation Cosmo – the first ever global WCO operation on strategic goods // WCO News [Electronic resource]. – Mode of access: <https://mag.wcoomd.org/magazine/wco-news-77/operation-cosmo-the-first-ever-global-wco-operation-on-strategic-goods/>. – Date of access: 24.02.2023.
7. Digital Customs, the opportunities of the Information Age // WCO News [Electronic resource]. – Mode of access: <https://mag.wcoomd.org/magazine/wco-news-79/digital-customs-the-opportunities-of-the-information-age/>. – Date of access: 24.02.2023.
8. More WCO tools to assist revenue collection to be launched soon // WCO News [Electronic resource]. – Mode of access: <https://mag.wcoomd.org/magazine/wco-news-86/more-wco-tools-to-assist-revenue-collection-to-be-launched-soon/>. – Date of access: 24.02.2023.